

Leder

Dagbladet Grunnlagt 1869 av Hagbard Emanuel Berner
«Uavhengig og riksdekkende organ for frisinnet og framskrittvennlig politikk i nasjonalt, sosialt og økonomisk henseende.»

ANSVARLIG REDAKTØR: **Thor Gjermund Eriksen** tge@dagbladet.no
KULTURREDAKTØR: **Hege Duckert** hdu@dagbladet.no NYHETSREDAKTØR: **Eivind Ljøstad** elj@dagbladet.no
POLITISK REDAKTØR: **Marie Simonsen** msi@dagbladet.no REDAKTØR FOR MAGASINER: **Lars Helle** lahe@dagbladet.no
UTVIKLINGSREDAKTØR: **Gunnar Bleness** gbl@dagbladet.no ADM. DIREKTØR: **Anders Skogvold** ask@dagbladet.no

Hold kirken utenfor

■ Da den nyvalgte president Bill Clinton skulle se seg om etter en første sak til å markere sin tilstedeværelse i Det hvite hus, grep han fatt i striden om homofile i det militære. Som ledd i historien om presidentens embetstid er det minneverdig, ikke fordi det var en stor sak, men fordi det viser hvor lett det er for politikere på toppplan å gå seg bort i småsaker hvis de ikke holder blikket stivt festet på de store.

■ Regjeringsforhandlerne på Soria Moria har de siste dagene gjort som Clinton: De har begynt å bruke tid og fantasi på en sak som velgerne neppe er engasjert i, og som bør være svært enkel å løse: kravet om kjønnsnøytral ekteskapslov. Problemet er bare at SV og Arbeiderpartiet på død og liv skal blande kirken inn i dette spørsmålet. Biskopene sier naturligvis nei til kjønnsnøytral ekteskapslov. Det er ikke det minste rart. Kirken har jo trodd på ekteskapet som en forening mellom mann og kvinne i 2000 år, og før det var vel dette det vanlige i alle samfunn rundt Middelhavet. Så det er en lang og tung trostradisjon som skal brytes.

■ Men veien til en ny og liberal ekteskapslov trenger man da ikke å ta om de religiøse sammenslutningene. Ekteskapet er først og fremst et rettslig forhold mellom to personer. At staten i land med statskirke også har gjort prester til vigselmenn, må ikke mistolkes dit hen at ekteskapsinngåelsen er en kirkelig sak. Det er velsignelsen i etterkant trossamfunnene og deres prester har spesiell kompetanse på. De rettslige bindinger som ekteskapsinngåelsen medfører, er derimot en samfunnskontrakt, som ikke bare binder de to som vil leve sammen, men også staten selv.

■ Vi har forstått det slik at statskirken ikke tviholder på retten til å vie. Den kan tenke seg en ordning slik man har i de katolske landene, der vielsen er en borgerlig handling, og der kirken byr på festivitas og velsignelse. Om kirken og andre trossamfunn da ønsker å tilby dette til par av samme kjønn, må være opp til dem. Å tvinge trossamfunn til å gå med på en handling de mener er vranglære, fortoner seg autoritært og i strid med liberale holdninger i vår tid. Venstre foreslår en slik ordning med borgerlig vigsel og seremonier uavhengig av den. I denne saken er Venstre på fornuftens og framskrittets side.

Uønsket

■ To lærere ved Rudolf Steinerskolen i Moss kom i Dagbladet i sommer med skarp kritikk av skolens praksis og ideologi. Man kan være enig eller uenig i de to lærernes utlegning av antroposofisk tenkning. Lærernes kritikk av skolens underlige praksis som arbeidsgiver har imidlertid skolen selv gitt godt med næring til i ettertid. De to lærerne har fått klar beskjed om at de ikke er ønsket som lærere etter at de beskrev bekymringsverdige forhold i et intervju og en kronikk i Dagbladet.

■ Maria Strømmen fikk sparken. Kristin A. Sandberg beskrev i sin kronikk hvordan kritiske lærere forsvinner: «Igjenn sitter en indre kjerne av antroposofiske eller ikke-mælende ansatte som skjøtter et menighetslignende indre liv.» Sandberg fikk nylig beskjed om at innholdet i hennes kronikk gir grunnlag for å bringe arbeidsforholdet til opphør. En mer fornuftig konklusjon ville nok være å bruke kronikken som utgangspunkt for en nødvendig debatt om Rudolf Steinerskolens praksis.

Den egentlige hovedrollen.

Gangsterlyden

AU DA: Det er skuespiller Daud Mirza som knuser tenner. Lyden er ved Gisle Tveito.

Foto fra filmen «Izzat».

SIGNALER
Sissel Benneche Osvold
sbo@dagbladet.no

«**IZZAT**», av Ulrik Imtiaz Rolfesen, er en film som har flyttet den internasjonale gangsterscenen til Gamlebyen i Oslo med imponerende dunder og brak. Filmen har fått femmere på terningen uten at jeg kan se at for mange har framhevet den kanskje viktigste skuespilleren i denne filmen, nemlig lyden. Den er, som Arne Scheie ville sagt, schvær.

PÅ COLOSSEUMS sekskanalers surround-anlegg sitter filmen bokstavelig talt som et piskeslag i øret, uten at jeg vil advare de lydømfintlige av den grunn. Som kjent kan lyden av juling i gangsterfilmer være en så overveldende sanseopplevelse for kinopublikum at virkeligheten blekner og rett og slett blir vanskelig å kjenne igjen. Som da jeg under krigen i Bosnia på 90-tallet hørte lyden av en reell skuddveksling, og faktisk erfarte at det tok tid før jeg skjønnte hva jeg hørte. Maskinpistol-

skudd har en knapp, tørr lyd i virkeligheten. Skudd på film drønner som torden. Og det er selvfølgelig fordi lyden av filmskudd nettopp består av lyden av torden – pluss skudd, kanon- og granatild, ekko og romklang – for å bli svær nok.

DET HETER lyddesign når den ansvarlige klekker ut det konseptuelle lydspåret for en film. Bak lyden i «Izzat» står Gisle Tveito som sjef for et team på fem mann. Det er min påstand at Tveito spiller en av anmelderne for lite påaktet hovedrolle i Rolfesens film. Frambringelsen av lyden av slag mot kjønnsorgan, knekt nese, voldtekt, knuste tenner, bilkrasj, skudd mot overvåkingskamera og særlig den oppsiktsvekkende knekkende lyden av knekt leggbein på voksen mann, er mesterlig og viser at som voldsetetiker har Tveito et ypperlig faglig øre for nyanser.

«**IZZAT**» kommer neppe til å skape diskusjon om hvorfor elendig integrering av pakistanske barn i Gamlebyen fører til skruppelløse rekrutter til B-gjengen.

Dette er en hardkokt gangsterfilm som etter min mening bør stille spørsmålet om Tveito blant sine over hundre parallelle lydspor som kjøres samtidig for å formidle den knusende undergangsfølelsen idet en buss treffer to biler, også har ett med en liten lyd av skranglende metall? Eller hvordan man anvender folks assosiasjoner om eksplosiv smerte ved bare å antyde lyden av noe truede, som for eksempel lufttrykket fra en knyttneve underveis.

DET ER lenge siden norske skuespillere knitret replikkene mot hverandre under det våte teppe som holdt til inne i mikrofonen. Ingen snakker sånn, sa vi for lenge siden og hermet teatralisk: «Nææmen, æær det Dem, herrrr assessor Brock!» Vi ville ha autentisitet og realisme. Ikke visste vi at det først er når filmlyden langt overgår den «virkelige» lyden, at vi synes filmen formidler virkeligheten. Gisle Tveito får hermed en velfortjent femmer for et tydelig, fokusert lydbilde av hvordan det kan gå når pakistanske guttunger begynner å skulke skolen.

■ DIKTET

Jeg var så tung i kroppen.
Jeg veide ett tusen kilo.
Jeg hadde magneter under skoene.

Jeg brettet dynen forsiktig til side. Skjøv beina over madrassen, ut mot kanten. Satte føttene på det kalde gulvet. Krøllet tærne. Og ute var det ingen fugler som sang.

Johan Harstad «Buzz Aldrin, hvor ble det av deg i alt mylderet?»
Gyldendal Norsk Forlag 2005

■ Les anmeldelsen av romanen via db.no/litteratur